

Lausunto hallinto-oikeudelle viranomaislautakunnan päätöstä (VIRLTK 7.6.2022 § 28) koskevasta valituksesta

VIRLTK 07.06.2022 § 28

Asia

Tarkastusinsinööri on tehnyt 12.5.2022 myönteisen toimenpidelupapäätöksen, koskien maalämpökaivon sijoittamista kiinteistölle 418-428-3-102.

Kiinteistön 418-428-3-70 omistaja on jättänyt toimenpideluvasta oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksessa vastustetaan maalämpökaivon rakentamista seuraaviin seikkoihin perustuen (oikaisuvaatimus on oheismateriaalina):

- Maalämpökaivoja rakennettaessa tulee ottaa huomioon vesilaki KHO:n sekä ympäristöministeriön ja Elyn päätösten mukaisesti
- Vesistöllä tarkoitetaan vesilain 13 §:n 1 momentin ja 3 kohdan mukaisesti järveä, lampea, jokea tai puroa sekä muuta luonnollista vesialuetta.
- Sillanojan lampi on lähdepohjaista pohjavesialuetta. Lampeen laskee mm. pelloilta tuleva lähde.
- Etäisyys suunnitellusta maalämpökaivosta ei ole määräyksien mukaan riittävästi kaukana pohjavesialueesta. Raja on 150 metriä.
- Lisäksi oikaisuvaatimuksen tekijän kiinteistöllä on aktiivisessa käytössä oleva porakaivo, jota käytetään pihasaunan saunavetenä, koiran juomavetenä ja kasteluvetenä. Kaivo on tutkittu ja se on lähdepohjainen kaivo.
- Maalämpökaivo tulee konkreettisesti aiheuttamaan haitallista ympäristövaikutusta.
- Naapuruussuhdelain mukaisen immissio-käsitteen mukaisesti päästöllä tarkoitetaan ympäristönsuojelulain 5.1 §:n mukaisesti ihmisen toiminnasta aiheutuvaa haitan päästämistä suoraan tai epäsuorasti mm. ilmaan, veteen tai maaperään. Eräistä naapuruussuhteista annetun lain 26/1920 17 §:ssä immission käsite on osa siihen liittyvää kieltoa, jonka mukaan kiinteistöä ei saa käyttää siten, että ympäristölle aiheutuu haittaa.

Hakijan vastine:

Hakijalle on varattu mahdollisuus antaa vastine jätettyyn oikaisuvaatimukseen. Hakija on tarkastusinsinöörin kanssa käydyssä puhelinneuvottelussa ilmoittanut, ettei hänellä ole tarvetta jättää asiaan vastinetta.

Rakennusvalvonnan vastaus oikaisuvaatimukseen:

Lempäälän kunnan rakennusjärjestyksen 36 § rajoittaa maalämpöjärjestelmien (energiakaivon tai energiakentän) rakentamista tärkeillä pohjavesialueilla ja vedenottamoiden suoja-alueilla, jotka on osoitettu rakennusjärjestyksen liitekartassa 3. Vedenhankinnan kannalta tärkeät pohjavesialueet on luokiteltu alueellisten ELY-keskusten toimesta ja vedenottamoiden suoja-alueet ovat muodostettu aikoinaan vesioikeuden päätöksillä.

Oikaisuvaatimuksessa mainittu Sillanojanlampi ei lukeudu luokiteltuihin pohjavesialueisiin eikä se siten rajoita maalämpökaivon toteuttamista kiinteistölle 418-428-3-102. Lähin luokiteltu pohjavesialue Hennerin

2.luokan pohjavesialue sijaitsee noin 1,7 kilometrin etäisyydellä kiinteistöstä.

Vesilain mukaisen luvan tarve on yleisesti liittynyt nimenomaan maalämpöjärjestelmien rakentamiseen luokitelluilla 1. ja 2. luokan pohjavesialueilla ja/tai vedenottamoiden suoja-alueille. Rakennus- ja ympäristövalvonnan tiedossa ei ole sellaista määräystä, joka rajoittaisi maalämpökaivon rakentamista pohjavesialueiden ulkopuolella alle 150 metrin etäisyydellä pohjavesialueesta, johon kiinteistön 418-428-3-70 omistaja oikaisuvaatimuksessaan viittaa.

Maalämpökaivoihin liittyvistä suojaetäisyyksistä säädetään Lempäälän kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä (etäisyys puhdistettujen jätevesien purkupaikkaan). Kiinteistöt 418-428-3-102 ja 418-428-3-70 ovat molemmat liittyneet vesihuoltolaitoksen jätevesiviemäriin ja vesijohtoon. Lisäksi ympäristöministeriön ympäristöopas 2013: Energiakaivo, Maalämmön hyödyntäminen pientaloissa sisältää suositeltavia vähimmäissuojaetäisyyksiä mm. kiinteistön rajaan, talousvesikaivoihin sekä toisiin energiakaivoihin. Vähimmäissuojaetäisyyksien tarkoitus on ehkäistä riskejä ja ongelmatilanteita. Vähimmäissuojaetäisyydet täyttyvät myönnetyssä toimenpideluvassa. Maalämpökaivojen toteuttamisen osalta ei ole säädetty suojaetäisyyttä suhteessa vesistöön.

Yleisesti oikeaan paikkaan suunniteltu ja oikein toteutettu maalämpökaivo ei aiheuta haitallisia päästöjä tai ympäristön pilaantumisen vaaraa. Maalämpökaivon toteutuksen yhteydessä voi ilmetä tilapäisiä ympäristöhaittoja (esim. melu, pöly, tärinä), mutta niiden ei katsota aiheuttavan lyhyestä kestosta johtuen kohtuutonta rasitusta ympäristölle. Toimenpidelupapäätöksen lupaehdot sisältävät Lempäälän kunnan ympäristönsuojelumääräysten (13 §) mukaiset määräykset ympäristön pilaantumisen estämiseksi mm. lämmönkeruunesteen laadun sekä porauksessa syntyvän porauslietteen osalta.

Sovelletut oikeusohjeet:

Maankäyttö- ja rakennuslaki §:t 126 ja 126a

Ympäristöministeriön ympäristöopas 2013: Energiakaivo, Maalämmön hyödyntäminen pientaloissa

Lempäälän kunnan rakennusjärjestys § 36

Lempäälän kunnan ympäristönsuojelumääräykset § 5 ja § 13

Toimivalta: Kuntalain 134 §:n mukaan viranomaislautakunta käsittelee alaisensa viranhaltijoiden päätöksistä tehdyt oikaisuvaatimukset.

Lisätietoja: Johtava rakennustarkastaja, p. 0500 634 672,
Tarkastusinsinööri, p. 0500 634 371

Esittelijä	Johtava rakennustarkastaja Johanna Pitkänen
Päätösehdotus	Viranomaislautakunta päättää edellä esitettyyn rakennusvalvonnan vastaukseen perustuen hylätä tehdyn oikaisuvaatimuksen ja pysyttää tarkastusinsinöörin toimenpidelupapäätöksen LP-418-2022-00317 voimassa.
Päätös	Viranomaislautakunta päätti yksimielisesti hylätä tehdyn oikaisuvaatimuksen ja pysyttää tarkastusinsinöörin toimenpidelupapäätöksen LP-418-2022-00317 voimassa edellä esitettyyn rakennusvalvonnan vastaukseen perustuen.
Otteet	Hankeeseen ryhtyvä

Asia

Hämeenlinnan hallinto-oikeus (HMLHAO) pyytää lausuntoa Lempäälän viranomaislautakunnalta valituksesta, joka kohdistuu viranomaislautakunnan 07.06.2022 § 28 tekemään päätökseen hylätä tehdyn oikaisuvaatimuksen ja pysyttää tarkastusinsinöörin toimenpidelupapäätöksen LP-418-2022-00317 voimassa.

Tarkastusinsinööri on tehnyt 12.5.2022 myönteisen toimenpidelupapäätöksen, koskien maalämpökaivon sijoittamista kiinteistölle 418-428-3-102.

Kiinteistön 418-428-3-70 omistaja on jättänyt toimenpideluvasta oikaisuvaatimuksen.

Viranomaislautakunta hylkäsi tehdyn oikaisuvaatimuksen ja pysytti ennallaan tarkastusinsinöörin tekemän toimenpidelupapäätöksen LP-418-2022-00317 07.06.2022 § 28.

Viranomaislautakunnan päätöksestä on kiinteistön 418-428-3-70 omistaja jättänyt valituksen, johon Hämeenlinnan hallinto-oikeus kehottaa antamaan lausunnon. Lausunto tulee jättää viimeistään 23.9.2022. Lausunnossa tulee antaa selostus asiasta, vastata oikeudenkäynnin osapuolen esittämiin vaatimuksiin ja niiden perusteluihin sekä lausua esitetystä selvityksestä.

Valituksessa esitetyt vaatimukset:

Valituksessa tuodaan esille aikaisemmin jätettyyn oikaisuvaatimukseen kirjatut seikat, jotka on käsitelty viranomaislautakunnan päätöksen yhteydessä 07.06.2022 § 28.

Edellä mainitun lisäksi valituksessa todetaan seuraavaa:

- Luonnontilaisten lähteiden suojelu on erityisen tärkeää.
- Pienten lampien välittömät lähiympäristöt ovat metsälain perusteella turvattavia elinympäristöjä, joilla metsänhoitotoimenpiteet tulee tehdä elinympäristön ominaispiirteet säilyttävällä tavalla. Pienvesien tilaa voidaan parantaa tehokkaimmin suojelemalla ja turvaamaan laajempia pienvesikokonaisuuksia (ympäristöministeriö).
- Luonnonvaraisten eläinten elinympäristöä ja niiden olosuhteita ei ole riittävästi kartoitettu päätösharkinnassa. Biodiversiteetti eli luonnon monimuotoisuus pitää ottaa päätösharkinnassa huomioon.
- Ympäristölupa on lisäksi oltava ympäristönsuojelulain 27 §:n mukaisesti.
- Naapuruussuhdelain mukaisen immissio-käsitteen mukaisesti päästöllä tarkoitetaan ympäristönsuojelulain 5.1 §:n mukaisen ihmisen toiminnasta aiheutuvan haitan päästämistä suoraan tai epäsuorasti mm. ilmaan, veteen tai maaperään. Immissiokiello voi tulla sovellettavaksi ympäristölupamenettelyssä.
- Maalämpökaivon rakentaminen vaarantaa ja muodostaa riskin luonnonvaraisten eläinten elinolosuhteille.
- Vaaditaan toimenpidelupapäätöksen kumoamista.

Hallinto-oikeuden lausuntopyyntö ja valitus toimitetaan viranomaislautakunnan jäsenille oheismateriaalina.

Viranomaislautakunnan lausunto valitukseen:

Lausuntonaan viranomaislautakunta viittaa jo aiemmin päätöksessään (VIRLTK 07.06.2022 § 28) oikaisuvaatimukseen antamaansa vastaukseen. Lisäksi tuodaan esille, että:

- Ympäristönsuojelulla käytettävissä olevien tietojen perusteella kiinteistöille 418-428-3-102 ja 418-428-3-70 tai niiden läheisyyteen ei sijoitu suojeltuja lajeja tai elinympäristöjä. Kiinteistöllä 418-428-3-70 sijaitsevaa lampea ei ole merkitty Metsäkeskuksen aineistoon metsälakikohteeksi. Metsälaissa suojeltuja ovat enintään 0,5 hehtaarin suuruisten lampien välittömät lähiympäristöt, joiden ominaispiirteitä ovat veden läheisyydestä ja puu- ja pensaskerroksesta johtuvat erityiset kasvuolosuhteet ja pienilmasto. Kiinteistöllä 418-428-3-102 tehtävällä maalämpökaivon porauksella ei joka tapauksessa katsota olevan vaikutusta lammen välittömässä läheisyydessä oleviin mahdollisiin suojeltuihin kasvuolosuhteisiin tai pienilmastoon.
- Ympäristöministeriön ympäristöopas 2013: ”Energiakaivo, Maalämmön hyödyntäminen pientaloissa” todetaan myös, että maalämmön keruupiiri voidaan asentaa maaperään, kallioon porattuun reikään tai vesistöön. Edellä mainittu huomioon ottaen on keruupiirin asentaminen myös vesistöön mahdollista. Nyt haettu maalämpökaivo sijoittuu yli 70 metrin etäisyydelle kiinteistöllä 418-428-3-70 sijaitsevasta lammesta. Asianmukaisesti toteutetun maalämmön keruupiirin ei katsota aiheuttavan vesistön pilaantumista.
- Toimenpidelupapäätöksen lupaehtoihin on kirjattu seuraavasti: ”Lempäälän kunnan ympäristömääräysten mukaisesti kallioporakaivon ja energiaporakaivon porauksessa syntyvä karkea kiviaines sekä veden ja kiintoaineen muodostama liete tulee käsitellä siten, ettei siitä aiheudu haittaa ympäristölle tai naapureille. Kiviainesta tai lietettä ei saa johtaa sellaisenaan suoraan vesistöön tai yleisiin viemäreihin. Mikäli lietettä johdetaan porattavan tontin maaperään imeytettäväksi tai lähiojiin, tulee se tehdä niin, ettei siitä aiheudu naapuritontin vettymistä tai ojien tukkeutumista. Kiviaines tulee varastoida työn aikana siten, ettei se pölyä tuulen mukana tai leviä sateen mukana lietteenä hallitsemattomasti ympäristöön. Maalämmön ja vesistöistä otettavan lämmön käyttöönotossa on varmistuttava siitä, ettei putkistoissa johdettava aine ole terveydelle tai ympäristölle vaarallista.” Ottaen huomioon lupapäätöksessä annetut määräykset sekä etäisyys lampeen asianmukaisesti toteutettu maalämpökaivon poraus ei aiheuta ympäristönsuojelulaissa tarkoitettua vesistön pilaantumista eikä ole ympäristöluvan varainen toimenpide.

Viranomaislautakunta katsoo, että valitus tulee hylätä perusteettomana.

Lisätietoja: vt. johtava rakennustarkastaja, puh. 044 421 5065 ja tarkastusinsinööri puh. 0500 634 371

Esittelijä	Johtava rakennustarkastaja
Päätösehdotus	Viranomaislautakunta päättää antaa edellä selostusosassa olevan lausunnon Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle.
Päätös	Viranomaislautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.
Otteet	Lausunto ja pyydetyt asiakirjat lähetetään pdf-tiedostoina virastopostiin hameenlinna.hao@oikeus.fi .